

Rapport

Datum: 23 september 2005
Rapportnummer: 2005/283

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Midden- en West-Brabant in 1998, 1999 en 2001 hebben geweigerd zijn aangiften van diefstal van twee personenauto's op te nemen.

Tevens klaagt verzoeker erover dat de beheerder van het regionale politiekorps Midden- en West-Brabant zijn reactie op verzoekers klacht van 10 oktober 2004 over het niet opnemen van zijn aangiften, heeft gedateerd op 9 december 2004 terwijl deze gezien de datumstempel op de enveloppe pas op 22 december 2004 is verzonden.

Beoordeling

Algemeen

Verzoeker heeft in 1998 en 1999 aangifte willen doen van diefstal van twee auto's van hem. Politieambtenaren van het regionale politiekorps Midden- en West-Brabant te Tilburg hebben destijds geweigerd een proces-verbaal op te maken, maar hebben hiervan volgens verzoeker wel een mutatie opgemaakt. Medio 2000 en 2001 heeft verzoeker brieven naar de korpschef gestuurd met het verzoek aangifte op te nemen. Hierop heeft verzoeker geen respons gekregen. Ook heeft hij medio 2001 nog in persoon getracht aangifte te doen.

Op 30 september 2004 heeft verzoeker zich tot de politie in Boxmeer gewend. Aldaar hebben politieambtenaren hem meegedeeld dat zij geen aangifte konden opnemen, omdat de diefstallen in Tilburg hadden plaatsgevonden, maar zij hebben wel het één en ander gemuteerd in het politieregistratiesysteem. Zij hebben verzoeker verwezen naar de politie in Tilburg, aldus verzoeker.

Bij brief van 10 oktober 2004 heeft verzoeker de politie in Tilburg nogmaals verzocht aangifte op te nemen van de diefstal van zijn auto's. Aangezien verzoeker niet in de gelegenheid was zelf naar het politiebureau te komen omdat hij gedetineerd was, verzocht hij de politie om bij hem in de inrichting langs te komen. In reactie hierop heeft de korpsbeheerder bij brief van 9 december 2004 laten weten dat zijn brief niet als klacht conform de klachtenregeling zou worden behandeld, daar hij zelf in de gelegenheid was geweest en nog steeds was om op het politiebureau aangifte te doen gedurende de periodes waarin hij verlof had, of om schriftelijk aangifte te doen.

Verzoeker heeft daarop op 23 december 2004 een klacht ingediend bij de Nationale ombudsman.

I. Ten aanzien van het niet opnemen van de aangiften

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Midden- en West-Brabant hebben geweigerd aangifte op te nemen van diefstal van twee auto's. Het betrof hier de diefstal van een Fiat omstreeks 8 augustus 1998 en de diefstal van een Peugeot omstreeks 15 september 1999. Verzoeker heeft hiervan in 1998 en 1999 aangifte willen doen. De politieambtenaren hebben echter alleen een mutatie aangemaakt. Medio 2001 heeft verzoeker nogmaals getracht aangifte te doen. Ook toen is geen aangifte opgenomen, aldus verzoeker.

2. De korpsbeheerder heeft in reactie op de klacht op 4 april 2005 aangegeven dat hij zich van een oordeel over de klacht onthoudt. De korpsbeheerder heeft getracht te achterhalen waarom er in 1998, 1999 en 2001 is geweigerd de aangifte van diefstal op te nemen. Dit is niet gelukt. Inmiddels heeft verzoeker op 2 januari 2005 aangifte gedaan van diefstal van beide auto's.

Beoordeling

3. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten.

4. Op grond van artikel 161 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) is een ieder bevoegd aangifte te doen van een geconstateerd strafbaar feit en op basis van artikel 163 Sv dient een politieambtenaar deze op te nemen. De Nationale ombudsman acht weinig ruimte aanwezig voor een uitzondering op de verplichting om aangifte van strafbare feiten op te nemen. Dit heeft te maken met het feit dat toetsing door de voor opsporing verantwoordelijke instantie, het Openbaar Ministerie, bij voorbaat onmogelijk is als gebeurtenissen die mogelijk voor een strafrechtelijke afdoening in aanmerking komen, niet in een aangifte worden opgenomen (zie Achtergrond, onder 1.).

5. In dit geval wilde verzoeker aangifte doen van een strafbaar feit, te weten diefstal van twee auto's. Naar aanleiding hiervan heeft verzoeker in 1998 en 1999 een bezoek gebracht aan het politiebureau, maar beide keren werd zijn aangifte niet opgenomen. Ook in (2000 en) 2001 heeft verzoeker (tevergeefs) getracht aangifte te doen. Gelet op het bovenstaande had de politie naar aanleiding van verzoekers uitdrukkelijke verzoeken om aangifte te doen, niet mogen weigeren deze op te nemen. Argumenten waarom in casu geweigerd is de aangifte op te nemen heeft de korpsbeheerder niet aangevoerd.

Toetsing door de voor opsporing verantwoordelijke instantie, het Openbaar Ministerie, is daarmee bij voorbaat onmogelijk gemaakt. Hierdoor is gehandeld in strijd met het beginsel van fair play.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van het dateren van de brief

Bevindingen

1. Verzoeker heeft op 10 oktober 2004 een klacht ingediend bij de korpsbeheerder. Verzoeker klaagt erover dat de korpsbeheerder zijn reactie op deze klacht heeft gedateerd op 9 december 2004 terwijl deze gezien de datumstempel op de enveloppe pas op 22 december 2004 is verzonden. Volgens verzoeker heeft de korpsbeheerder de brief geantedateerd, om zo de termijn voor klachtafhandeling niet te overschrijden.

2. De korpsbeheerder heeft op 18 maart 2005 in reactie op dit klachtonderdeel laten weten dat de administratieve verwerking van klachten plaatsvindt bij de politie Midden- en West-Brabant, terwijl de korpsbeheerder de uiteindelijke beslissing op de klacht neemt en de afdoeningsbrief ondertekent. In de uitwisseling van de stukken is wat fout gegaan en is er een langere periode ontstaan tussen het ondertekenen van de brief door de korpsbeheerder en het daadwerkelijk verzenden ervan aan verzoeker. Het achteraf wijzigen van de datum is niet acceptabel, aldus de korpsbeheerder en er wordt bij het verzenden van brieven door het korps geen gebruikgemaakt van een stempel met "verzonden op d.d. ...".

Het is niet gebruikelijk dat een termijn van dertien dagen verstrijkt voordat een brief wordt verzonden na het opmaken ervan, maar dit heeft om een, achteraf, onverklaarbare reden bij de brief aan verzoeker wel plaatsgevonden.

In zijn tweede reactie van 4 april 2005 heeft de korpsbeheerder nog opgemerkt dat er in de postrouting met betrekking tot deze brief wat fout is gegaan, waardoor er een langere periode is ontstaan tussen de productie van de brief en het daadwerkelijk verzenden ervan. De korpsbeheerder heeft in zijn reactie niet aangegeven of hij verzoekers klacht gegrond acht of niet.

3. Naar aanleiding van het toezenden van het verslag van bevindingen, heeft de korpsbeheerder bij brief van 2 september 2005 meegedeeld dat hij dit klachtonderdeel gegrond acht, omdat hij een termijnoverschrijding van dertien dagen niet correct vindt. Tevens heeft de korpsbeheerder in zijn brief geschreven dat de interne procedure inmiddels in aangepast en dat er nu gebruik wordt gemaakt van een datumstempel waardoor dit soort overschrijdingen wordt voorkomen.

4. In reactie op deze brief heeft een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman contact opgenomen met een medewerker van de korpsbeheerder. In dit telefoongesprek van 8 september 2005 heeft deze medewerker de procedure van het opmaken van de brief tot het verzenden ervan toegelicht. Voordat gebruik werd gemaakt van de datumstempel, werd bij het opstellen van de brief door medewerkers van de korpsleiding automatisch de datum aangemaakt. Aangezien de brief zowel langs de korpschef als de korpsbeheerder moet worden geleid (hier kan soms langere tijd overheen gaan), is het in de praktijk niet altijd mogelijk de brief op dezelfde dag te versturen als deze is opgesteld waardoor de

datum op de brief niet overeenkomt met de datum van verzending.

Beoordeling

5. Het vereiste van administratieve nauwkeurigheid houdt in dat bestuursorganen secuur werken. Dit brengt met zich mee dat van een bestuursorgaan mag worden verwacht dat wanneer het een brief verstuurt zonder verzenddatum op de brief, de feitelijke verzenddatum van deze brief zo dicht mogelijk ligt bij de datum van dagtekening van de brief.

6. In deze zaak is gebleken dat de dagtekening van de brief 9 december 2004 is, maar dat de brief getuige is op de enveloppe vermelde poststempel pas op 22 december is verzonden. Volgens de korpsbeheerder is de brief volgens de ten tijde van de klacht geldende werkwijze gedateerd op het moment van productie en heeft de ondertekening en verzending om onverklaarbare redenen veel later plaatsgevonden. De Nationale ombudsman ziet geen redenen om aan deze verklaring te twijfelen en aan te nemen dat de brief is geantdateerd.

Evenals de korpsbeheerder acht de Nationale ombudsman het echter niet juist dat er bijna twee weken zijn verstreken tussen het dateren van de brief en het daadwerkelijk verzenden ervan. Dit is in strijd met het vereiste van administratieve nauwkeurigheid. De Nationale ombudsman heeft dan ook met instemming kennisgenomen van het feit dat de korpsbeheerder de procedure inmiddels heeft aangepast en dat hierdoor verschillen in tijdstip tussen het dateren van de brief en de verzending ervan in de toekomst vrijwel zullen zijn uitgesloten.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Midden- en West-Brabant, is

gegrond ten aanzien van:

het niet opnemen van de aangiften, wegens schending van het vereiste van fair play; en

het dateren van de brief, wegens schending van het vereiste van administratieve nauwkeurigheid.

De Nationale ombudsman heeft met instemming kennisgenomen van het feit dat de korpsbeheerder de interne procedure met betrekking tot het verzenden van brieven inmiddels heeft aangepast en dat er nu gebruik wordt gemaakt van een datumstempel die

wordt geplaatst op het moment van verzenden van de brief.

Onderzoek

Op 27 december 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer S. te Tilburg, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Midden- en West-Brabant. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Midden- en West-Brabant (de burgemeester van Tilburg), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Breda over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren. Verzoeker maakte van die gelegenheid geen gebruik. Tevens werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De reactie van de korpsbeheerder gaf aanleiding het verslag aan te vullen. Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

INFORMATIEOVERZICHT

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 23 december 2004, met bijlagen, waaronder:

de brief van 10 oktober 2004 van verzoeker aan de politie in Tilburg met het verzoek om aangifte te komen opnemen;

de brief van verzoeker aan de Nationale ombudsman van 3 november 2004, waarin hij de Nationale ombudsman verzoekt een onderzoek in te stellen;

de klachtbrief van verzoeker aan de korpsbeheerder van 24 november 2004; en

de afdoeningsbrief van de korpsbeheerder aan verzoeker van 9 december 2004.

Openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 3 maart 2005, waarin de vragen aan de korpsbeheerder zijn opgenomen.

Standpunt van de korpsbeheerder van 18 maart en 4 april 2005, met bijlagen, waaronder de aangiften van diefstal van de Fiat en de Peugeot van 2 januari 2005.

Reactie van de korpsbeheerder van 2 september 2005 op het verslag van bevindingen.

Telefoongesprek van 8 september 2005 tussen een medewerkster van Bureau Nationale ombudsman en een medewerker van de korpsbeheerder naar aanleiding van de brief van de korpsbeheerder van 2 september 2005.

Achtergrond

1. Opnemen aangifte

1.1. Artikel 161 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) geeft een ieder die kennis draagt van een strafbaar feit de bevoegdheid daarvan aangifte te doen. Die bevoegdheid houdt een dienovereenkomstige aanspraak in, namelijk dat de aangifte wordt opgenomen. Zo bevat artikel 163 Sv de verplichting voor opsporingsambtenaren om een aangifte van een strafbaar feit op te nemen.

Deze plicht tot het opnemen van de aangifte staat los van de vraag of aan die aangifte verder vervolg zal worden gegeven. Wanneer bij de politie aangifte wordt gedaan, mag van haar worden verwacht dat zij deze aangifte opneemt op het moment dat deze wordt gedaan. Voor zover de feitelijke mogelijkheid daartoe op dat moment, objectief gezien, ontbreekt, dient degene die aangifte wenst te doen daartoe zo spoedig mogelijk alsnog de gelegenheid te krijgen.

Twijfel bij de betrokken politieambtenaar over de vraag of al dan niet sprake is van een strafbaar feit mag er niet aan in de weg staan dat hij gevolg geeft aan zijn wettelijke plicht tot het opnemen van een aangifte. In het geval van dergelijke twijfel dient hij het over te laten aan de officier van justitie om ter zake een standpunt te bepalen en dat kenbaar te maken aan de persoon die aangifte deed. Voor betrokkene staat dan, in het geval van een besluit tot niet-vervolging, de mogelijkheid open van beklag bij het gerechtshof, ingevolge artikel 12 Sv.

Een uitzondering op het voorgaande kan alleen worden aangenomen in het geval dat al op voorhand, zonder enig verder onderzoek, en zonder de minste twijfel, kan worden vastgesteld dat de gedraging of gebeurtenis die ter kennis van de politie wordt gebracht niet is te kwalificeren als een strafbaar feit. Wanneer de politie die opvatting heeft, behoort zij in beginsel de ruimte te hebben om daarvan blijk te geven. Te allen tijde moet zij echter voorkomen dat in zo'n geval haar opvatting de inzet wordt van een discussie met de persoon die aangifte wenst te doen. Dat is ook in het belang van de geloofwaardigheid van de politie.

1.2. Wetboek van Strafvordering

Artikel 12, eerste lid

"Wordt een strafbaar feit niet vervolgd of de vervolging niet voortgezet, dan kan de rechtstreeks belanghebbende daarover schriftelijk beklag doen bij het gerechtshof, binnen het rechtsgebied waarvan de beslissing tot niet vervolging of niet verdere vervolging is genomen. Indien de beslissing tot niet vervolging is genomen door de officier van justitie bij het landelijk parket, is bevoegd het gerechtshof te 's-Gravenhage."

Artikel 161

"Ieder die kennis draagt van een begaan strafbaar feit is bevoegd daarvan aangifte of klachte te doen."

Artikel 163

- "1. De aangifte van eenig strafbaar feit geschiedt mondeling of schriftelijk bij den bevoegden ambtenaar, hetzij door den aangever in persoon, hetzij door een ander, daartoe door hem van eene bijzondere schriftelijke volmacht voorzien.
 2. De mondelinge aangifte wordt door den ambtenaar die haar ontvangt, in geschrifte gesteld en na voorlezing door hem met den aangever of diens gemachtigde onderteekend. Indien deze niet kan teekenen, wordt de reden van het beletsel vermeld.
 3. De schriftelijke aangifte wordt door den aangever of diens gemachtigde onderteekend.
- (...)
5. Tot het ontvangen van de aangiften bedoeld in de artikelen 160 en 161, zijn de opsporingsambtenaren, en tot het ontvangen van de aangiften bedoeld in artikel 162, de daarbij genoemde ambtenaren verplicht. (...)"